

ONDERSTEUNINGSPLAN

2014-2018

Regio 22-02 PO; Emmen en Borger - Odoorn

Stichting Samenwerkingsverband SWV 22-02 PO

www.2202po.nl

Inhoud

VOORWOORD.....	4
INLEIDING	5
HOOFDSTUK 1 MISSIE EN VISIE	6
Onze regio	6
Onze missie.....	7
Onze visie.....	7
1.1 Visie op relevante ontwikkelingen in het onderwijs	8
HOOFDSTUK 2 ORGANISATIE	11
2.1 Overzicht deelnemende besturen en hun scholen	11
2.2 Kengetallen SWV (aantal leerlingen, aantal plaatsen so/sbo, aantal tussenvoorzieningen) ..	11
2.3 Bestuurlijke uitgangspunten	11
2.4 Omvang en samenstelling bestuur.....	12
2.5 Inrichting organisatie (samenstelling bestuur, commissies/ werkgroepen, overleg met gemeenten, personeel en klachtencommissie)	13
2.6 Ouders (medezeggenschap oudergeleding, informatievoorziening).....	15
2.7 Personeel.....	17
2.8 Communicatie	17
2.9 Geschillenregeling	17
HOOFDSTUK 3 PROCESSEN	19
Allocatiemodel.....	19
3.1 School ondersteuningsprofielen	20
3.2 A. Eerste inleiding Basisondersteuning	20
3.3 Procedures en criteria plaatsing sbo en (v)so	21
3.4 Protocollen informatie en betrokkenheid individuele ouders.....	22
3.5 Professionalisering leraren met betrekking tot omgaan met verschillen in de klas.	22
HOOFDSTUK 4 KWALITEITSZORG	23
4.1 Inrichting systeem en cyclus van kwaliteitszorg.....	23
4.2 Evaluatiegegevens.....	23
4.3 Samenwerking externe onderwijspartners.....	24
4.4. Medisch Protocol.....	24

4.5 Doelen voor de komende periode.....	24
HOOFDSTUK 5 JAARPLAN.....	26
5.1 Jaarplanning schooljaar 2014-2015.....	27
HOOFDSTUK 6 FINANCIEN.....	30
Inleiding:.....	30
6.1 Inkomsten.....	30
6.2 Uitgaven	30
6.3 Beschreven aan de hand van toegepaste financiering.....	30
6.4 Saldo van begrote baten en lasten.....	30
BIJLAGEN	31
Bijlage 1 Lijst met afkortingen	31
Bijlage 3 Overzicht deelnemende scholen.....	31
Bijlage 5 Begroting/verdeelmodel	31
Bijlage 6a Bestuur en managementreglement (via de site van het swv)	31
Bijlage 6b Statuten (via de site van het swv)	31
Bijlage 7 Handelingsgerichte Indicering Trajectwijzer	31
Bijlage 8a Basisondersteuning	31
Bijlage 8b Vervolgopdracht basisondersteuning en uitwerking Bijlage 9 Dekkend onderwijs- en ondersteuningscontinuüm	31
Bijlage 10 Samenwerking en afstemming cluster 1 en cluster 2	31
Bijlage 11 Medisch Protocol (via de site van het swv).....	31

VOORWOORD

Voor u ligt het concept Ondersteuningsplan(OP) passend onderwijs van Stichting 22-02 PO (hierna te noemen 22-02) voor de planperiode 2014-2018. Omdat dit OP gezien moet worden als een groeidocument dat vooralsnog op hoofdlijnen is geformuleerd, heeft het bestuur besloten om deze versie van het OP voor maximaal 1 jaar vast te stellen. Dat maakt, dat uit dit OP een JAARPLAN zal worden gemaakt, waarin op concrete, operationele en praktische wijze de uitwerking van het eerste jaar van het OP wordt weergegeven. Dit jaarplan is – na vaststelling door het bestuur - integraal opgenomen in het OP onder hoofdstuk 5.1.

In dit ondersteuningsplan staat hoe wij binnen ons SWV passend onderwijs in het basis en speciaal (basis)onderwijs voor alle leerlingen inhoud en vorm geven. Samen met alle reguliere basisscholen, het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs zorgen we dat iedere leerling naar school kan vanuit het basisprincipe dat er voor alle leerlingen een passende onderwijs- en ondersteuningsplek is. De scholen binnen ons samenwerkingsverband werken – waar mogelijk en wenselijk - met elkaar samen om het onderwijs steeds beter te laten aansluiten bij de grote diversiteit aan onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van onze leerlingen en vanzelfsprekend ook de ondersteuningsbehoeften van de onderwijsprofessionals, de scholen en de ouders.

De afgelopen twee schooljaren hebben diverse bijeenkomsten van alle aangesloten besturen met inhoudelijke werkgroepen, gemeenten en (voorlopige) Ondersteuningsplanraad (OPR) bijgedragen aan de totstandkoming van dit plan. Uiteindelijk is het concept OP op 1 februari 2014 voorgelegd aan de OPR en aan de aangesloten gemeenten met het oog op het voeren van het wettelijk verplichte OOGO. Ook is er veel aandacht besteed aan de koppeling tussen onderwijs en jeugdzorg/gemeenten. De gemeenten werken hard aan een nieuw zorgstelsel 'Zorg voor jeugd'. Beide transities (Passend Onderwijs en Jeugdzorg) zetten leerlingen en hun ouders centraal en moeten elkaar ondersteunen en versterken. Het samenwerkingsverband initieert en participeert in meerdere overleggen om de totale zorg voor de jeugd in samenhang te organiseren. Deze thema's zijn ook onderdeel van het op overeenstemmingsgericht overleg (OOGO) met de gemeenten en het voortgezet onderwijs. Dit overleg vindt plaats in de periode september 2013 t/m januari 2014 en zal daarna vervolgd worden om de thema's die voor beide partners in samenhang gelden te blijven volgen en bespreken.

Het voor u liggende ondersteuningsplan (OP), aan te bieden aan de onderwijsinspectie op 1 mei 2014, beschrijft wat onze regio doet en nog wil doen om passend onderwijs te optimaliseren. Het ondersteuningsplan is uiteraard een verantwoording van onze inzet naar zowel intern als extern betrokkenen, en is zo geschreven dat het ook als handboek te gebruiken is. Het moet voor iedereen duidelijk zijn hoe we in onze regio passend onderwijs organiseren en wie daarbij betrokken zijn. Om de leesbaarheid te vergroten en onze website te promoten, zullen we met regelmaat verwijzen naar teksten, procedures en documenten op onze website. Zo blijft u op de hoogte van de actuele ontwikkelingen.

Zoals al aangegeven zal het bestuur een JAARPLAN voor het schooljaar 2014-2015 ontwerpen met als uitgangspunt dat dit schooljaar als overbruggingsjaar wordt beschouwd. Het jaarplan wordt voorgelegd aan de OPR en aan de gemeenten om de betrokkenheid, het adviesrecht en instemmingsrecht te borgen.

Wij willen iedereen die de afgelopen periode heeft meegedacht en meegewerkt om dit Ondersteuningsplan te ontwikkelen en heeft bijgedragen aan de totstandkoming ervan, langs deze weg hartelijk danken voor hun inzet.

Emmen, 20 april 2014

Het bestuur van de Stichting Samenwerkingsverband 22-02 PO

INLEIDING

Status en functie van het Ondersteuningsplan

Dit ondersteuningsplan is vastgesteld door het bestuur op 25 maart 2014, door de Ondersteuningsplanraad d.d. 6 maart 2014 en er is voorbereidend OOGO gevoerd met de betrokken gemeenten in de periode september 2013 t/m januari 2014. Het definitieve bestuurlijk OOGO heeft plaatsgevonden op 2 april 2014 en daarbij is zowel door de bestuurders van de gemeenten Emmen en Borger Odoorn als door het bestuur van het SWV 22-02 PO de modelprocedure OOGO ondertekend.

Het OP is een beschrijving van alle gemaakte afspraken rond passend onderwijs binnen het SWV 22-02 PO.

Gevolgde werkwijze (werkgroepen, overleg gemeente, penvoerder schap)

De inhoud van dit Ondersteuningsplan doet recht aan de richtinggevende uitspraken die de aangesloten besturen hebben gedaan tijdens een eerste bestuurlijke bijeenkomst in april 2011, waarin alle aangesloten besturen aanwezig waren.

Het penvoerder schap lag in eerste instantie bij SKOD te Emmen. Vanaf 1 maart 2013, het moment waarop de bankrekeningen zijn geopend, berust het penvoerder schap bij het administratiekantoor Onderwijsbureau Meppel.

Samenhang met andere documenten (schoolplan/gids, school ondersteuningsprofiel, jaarverslag)

De beschrijving van de basisondersteuning en alle andere onderwijsinhoudelijke afspraken en ontwikkelingen zijn terug te vinden in de schoolontwikkelingsplannen en school ondersteuningsprofielen van de scholen en besturen. Het beschrijven en volgen van de ondersteunings-structuur is per school weergegeven in het school ondersteuningsprofiel. Jaarlijks wordt door middel van een door de scholen te kiezen ijkinstrument zowel de schoolprofielen als de ontwikkeling van de basisondersteuning gevolgd. Eveneens wordt jaarlijks door middel van een jaarverslag verantwoording afgelegd over het gevoerde inhoudelijke, kwalitatieve en financiële beleid.

Planperiode

Het ondersteuningsplan bestaat de planperiode 2014-2018. Uit dit ondersteuningsplan wordt een eerste jaarplan geformuleerd voor de periode 1 augustus 2014 – 1 augustus 2015.

HOOFDSTUK 1 **MISSIE EN VISIE**

Onze regio

22-02 PO heeft er voor gekozen zich vooral bestuurlijk in te richten. Dat houdt in dat er sprake is van een relatief grote bestuurlijke verantwoordelijkheid en autonomie. Vanuit deze bestuurlijke onafhankelijkheid maken de aangesloten besturen zelf de keus of en hoe men met elkaar wil samenwerken en dus ook met wie men dat wil. Tevens hebben de besturen afgesproken dat o.b.v. de jaarlijkse kwalitatieve en kwantitatieve monitoring en de uitkomsten daarvan er een afweging gemaakt kan worden of er mogelijkheden zijn om op onderdelen de samenwerking te versterken. Daar ligt een inhoudelijke en organisatorische motivatie onder; de huidige swv' en wsns zijn vooral denominatief ingericht en hebben vanuit die structuur heel veel inhoudelijke ontwikkelingen, aanpakken en interventies gerealiseerd waar het gaat om de ondersteuning van leerlingen, ouders en scholen (leraren). De besturen hebben aangegeven vooralsnog vanuit die inhoudelijke verworvenheden aan de slag te gaan.

De regio beslaat de gemeenten Emmen en Borger – Odoorn.

Bestuurlijk gezien geeft de regio een zeer divers beeld:

- verschillende denominaties, protestants christelijk (w.o. gereformeerd), openbaar, katholiek, algemeen bijzonder.
- verschillende onderwijstypen (Jenaplan, Montessori, Dalton, Vrije School) naast scholen met een leerstofjaarklassensysteem;
- grote scholen (meer dan 200 leerlingen), maar ook relatief gezien veel kleine scholen (minder dan 100 leerlingen).
- scholen voor SO cluster 3 en GEEN voorzieningen voor cluster 4 binnen de eigen regio en scholen voor SBaO verspreid over één gemeente (Emmen).

Kortom, een divers landschap, waar aan de grenzen, door de nieuwe regio-indeling, besturen zich (moeten) aansluiten bij de regio 22-02, maar er ook besturen zijn die tot 1 augustus 2014 deel uit maken van de huidige swv'en wsns in deze regio, maar er daarna buiten vallen. Voor de betreffende besturen betekent dit afscheid nemen van bestaande samenwerkingsverbanden en participeren in een nieuw.

Tevens is er sprake van inkomend " grensverkeer " uit Duitsland. Ouders die vlak over de grens zijn gaan wonen, kiezen er voor om hun kinderen een Nederlandse school te laten bezoeken.

Sinds 2009 zoeken de coördinatoren WSNS en het SBaO, elkaar op met als doel om zich voor te bereiden op de inrichting en uitwerking van Passend Onderwijs.

Vanuit deze ontwikkeling is ook uitgesproken om, nu de minister de regio's heeft ingedeeld, de 'nieuwe' besturen en scholen – waaronder ook het speciaal onderwijs cluster 3 en 4 - van harte uit te nodigen om als volwaardige partners hun inbreng te hebben, met als doel om samen goede ondersteuning te realiseren voor onze kinderen.

In deze hierboven geschetste regionale ontwikkelingen, zijn in de loop der jaren voorzieningen voor speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs cluster 3 gestart, waarbij niemand zich destijds heeft gerealiseerd welke leerlingenstromen dat anno 2013 oplevert. Een aantal kinderen kan niet in het speciaal onderwijs binnen de eigen regio opgevangen worden. Deze leerlingenstromen, samen met de vervoersstromen van de ambulante begeleiders vanuit het speciaal onderwijs naar het basisonderwijs, bevestigen het beeld dat we in de regio 22-02 beleid moeten blijven ontwikkelen waarbij het regulier onderwijs zo mogelijk wordt versterkt en er optimaal samengewerkt wordt met de expertise in het speciaal (basis) onderwijs. Dit met als ultiem doel ten minste hetzelfde aantal

leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte binnen het regulier onderwijs te begeleiden met ondersteuning van het speciaal (basis) onderwijs. Daarmee wordt er vanuit de inhoud geredeneerd direct ook een slag gemaakt in het efficiënt omgaan met en gebruiken van de ondersteuningsmiddelen.

In de missie en visie van de regio 22-02 PO willen wij zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande en als succesvol beschouwde ontwikkelingen, ervaringen en aanpakken in de regio. We willen voorkomen dat er wielen uitgevonden worden die er al zijn, zodat elke vorm van bureaucratie tot een minimum beperkt blijft en alle beschikbare expertise, kennis en kunde ten goede komt aan de kinderen met een specifieke onderwijsbehoefte en ondersteuningsvraag en daarmee indirect ook aan alle kinderen. Samenwerkend binnen het nieuwe samenwerkingsverband 22-02 PO willen we de intenties en ambities van passend onderwijs nader inhoud en vorm geven in de komende jaren.

Onze missie

De gezamenlijke missie van de samenwerkende onderwijsorganisaties in de regio 22-02 in het kader van Passend Onderwijs is het realiseren van onderwijs en ondersteuning voor elke leerling, opdat deze leerling dát onderwijs en die ondersteuning krijgt, die hij/zij nodig heeft om een ononderbroken ontwikkeling te kunnen doormaken binnen het ontwikkelingsperspectief van die leerling.

Onze visie

Uitgangspunt voor ons is dat ieder kind en elke jongere recht heeft op onderwijs en ondersteuning op maat, passend bij het ontwikkelingsperspectief van de leerling.

Door het bestuur zijn daarvoor de volgende richtinggevende uitspraken gedaan:

Basisprincipe:

Het SWV voert een decentraal beleid en kent daardoor een minimale overhead. Concreet betekent dit dat de kosten voor management en organisatie, adviescommissies etc. zo laag mogelijk worden gehouden.

1. Centraal wat moet, decentraal wat kan: we gebruiken het wetsvoorstel passend Onderwijs als uitgangspunt bij de inrichting centraal-decentraal.
2. De richting is de bestuurlijke verantwoordelijkheden passend bij de bestuurlijke zorgplicht.
3. Middelen van het SWV gaan naar de aangesloten besturen, waarbij deze middelen worden ingezet voor ondersteuning van het primaire proces.
4. Uitgangspunt is de zorgplicht voor de onderscheiden besturen en dus de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid. Solidariteit geldt voor de inrichting en uitvoering van de zware ondersteuning inclusief bekostiging directe en onder instroom SBAO en SO.
5. De besturen regulier onderwijs ontvangen het grootste deel van de zware ondersteuningsmiddelen. Deze middelen worden benut om de kwaliteit van de basisondersteuning te versterken en de noodzakelijke en gewenste expertise schoolnabij in te zetten.
6. De middelen zware ondersteuning worden aangewend voor:
 - a. Bekostiging verwijzing en plaatsing SO cluster 3 en 4 (rechtstreeks door DUO)
 - b. Toekenning ondersteuning in de vorm van arrangementen
 - c. Bekostiging directe instroom cluster 3 en 4 o.b.v. transparante analyse van deze instroom- en toelaatbaarheidsverklaring
 - d. Inrichten van transparante en eenvoudige manier van handelingsgerichte toewijzing mede als bouwsteen voor de inrichting van ontwikkelingsperspectieven voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte
 - e. Bekostiging - voor zover wenselijk en noodzakelijk - van coördinatie in swv o.b.v. toezichtmodel en rechtsvorm.

7. Besturen maken afspraken over de bekostiging van de Sbao deelname boven de 2 %, uitgaande van het gegeven dat DUO 2% van de leerlingen in het Sbao rechtstreeks bekostigd.
8. De besturen leggen naar elkaar en naar het SWV verantwoording af over de inzet, uitvoering en besteding van de middelen lichte en zware ondersteuning o.b.v. een transparante en eenvoudige kwalitatieve en kwantitatieve monitor op centraal niveau.
9. Een dekkend netwerk van ondersteuningsarrangementen is uiteindelijk een resultaatverplichting van het SWV.
10. Samenwerking tussen besturen daarbij is gericht op het realiseren van de zorgplicht en de aanwezigheid van ondersteuningsarrangementen van goede kwaliteit.
11. Het continuüm aan ondersteuningsarrangementen (in het bijzonder als het om die in en van het SO/SBO gaat) is transparant en gericht op thuisnabije voorzieningen en arrangementen.
12. We steken in op preventie en arrangeren, op school- en thuisnabije flexibele en gevarieerde expertise en expertise netwerken waarbij afspraken worden gemaakt over inzet en kosten.
13. Uitgangspunt daarbij zijn de ondersteuningsprofielen op schoolniveau gekoppeld aan de bestuurlijke zorgplicht.
14. Leidend bij de opbrengsten van de profielen is het bestuursakkoord van de PO Raad. De daarin geschetste ambities en streefdoelen vormen het kader voor de basisondersteuning (vooral thema's OGW en professionalisering)
15. Uitgaan van verschillen tussen kinderen is voorwaarde, maar kent ook grenzen.
16. Analyse van de aanwezige expertise, aanpakken, verworvenheden in het regulier en speciaal (basis) onderwijs vindt plaats, t.b.v. het leren van en met elkaar.
17. Analyse van de benodigde expertise en voorzieningen o.b.v. de school ondersteuningsprofielen vindt plaats (zoeken witte vlekken en oppassen voor te veel " smalle " basisscholen).
18. Expertise en onderwijs van SBO en SO meer bundelen en indikken t.b.v. leraren in regulier onderwijs.
19. Het ondersteuningsplan van 22-02 wordt door swv 22-02 ingericht, waarbij het zware accent ligt op de zware ondersteuning en arrangementen en de bestuurlijke afspraken die daar op niveau van swv 22-02 over zijn gemaakt. Hierin ook de positie van ondersteuningsplanraad en ouders specifiek meenemen.
20. Toewijzing van een toelaatbaarheidsverklaring S(B)O is de inhoudelijke en financiële verantwoordelijkheid van het bestuur van het swv 22-02 PO.
21. Toewijzing naar S(B)O voorzieningen o.b.v. toelaatbaarheidsverklaring en andere vormen van zware ondersteuning moeten voor ouders transparant zijn.
22. Voor een kleine, helder gedefinieerde groep kinderen geldt een solidariteitsfonds/ calamiteitenfonds t.b.v. de directe dan wel onder instroom in het SBO en SO. Dit moet verder worden uitgewerkt in een analyse: wat is de "helder gedefinieerde groep".
23. In verband met de positieve effecten van de verevening wordt op zo kort mogelijke termijn een monitor ingevoerd met als doel de instroom in het SO en SBO nauwgezet te volgen en waar mogelijk te beïnvloeden, zodanig dat er meer leerlingen met zware ondersteuning in de basisondersteuning kunnen worden begeleid.
Centrale monitoring op:
 - directe instroom in (V)SO
 - huidige instroom en verwijzing en rugzakken cluster 3 en 4
 - verwijzing en plaatsing SO d.m.v. toelaatbaarheidsverklaring bestuur 22-02
 - besteding middelen zware en lichte ondersteuning
 - uitvoering ondersteuningsplan
 - personele en financiële verplichtingen door inventarisatie en analyse (Tripartiete Akkoord).

1.1 Visie op relevante ontwikkelingen in het onderwijs

*“ Samen wat moet, bestuurlijk waar mogelijk “, ofwel uitgangspunt is de gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij recht wordt gedaan aan de **bestuurlijke** invulling en inkleuring op basis van reeds ontwikkelde en beproefde aanpakken, interventies en ervaringen. Van belang daarbij is wel dat de resultaten, opbrengsten expliciet geduid worden zodat er telkens een relatie gelegd kan worden met de centrale opdracht en visie van het swv 22-02 PO.*

De visie van ons samenwerkingsverband kan als volgt worden beschreven:

- Focus op de professionalisering van de onderwijsprofessionals in het basisonderwijs en het faciliteren door de besturen daarvan;
- Focus op het behoud, borging, doorontwikkeling en implementatie van de reeds bestaande samenwerking, processen, ontwikkelingen, bevindingen, opbrengsten en interventies in de onderscheiden samenwerkingsverbanden WSNS, REC's, besturen en onderwijsvoorzieningen;
- Bestuurlijk investeren op schoolniveau/leerkrachtniveau (co-teaching, coaching on the job, etc.) en bewerkstelligen attitudeverandering op de werkvloer zelf;
- Op basis van kengetallen in dit SWV zijn de bestuurders in de gelegenheid om het percentage so en sbo en (nu nog) LGF, op het huidige niveau te houden¹; Een verdere daling van het deelname- en verwijsperscentage naar het SO en SBO geeft meer bestedings- en bestemmingsruimte in zowel de lichte als zware ondersteuningsmiddelen.
- De opmaat voor het verdere ontwikkelings- en implementatieproces passend onderwijs ligt in de huidige structuur van het SWV 22-02 PO, die bestaat uit de aangesloten besturen, SWV-en WSNS, de REC's cluster 3 en 4 en de onderscheiden onderwijsvoorzieningen;
- Dit is een gezamenlijke bestuurlijke en inhoudelijke verantwoordelijkheid waarbij het SO en SBO van meet af aan worden betrokken;

Richtinggevend in deze ontwikkelingen zijn:

- Vertrouwen;
- Transparantie;
- Zorgvuldigheid;
- Een gezamenlijke bestuurlijke verantwoordelijkheid inclusief het SO cluster 3 en 4;
- Periodieke evaluatie en monitoring;
- Afspraken maken wat door het SWV wordt bekostigd en wat voor de besturen zelf is;
- Afspraken maken over en analyse maken van de wijze waarop de verschillende inhoudelijke ontwikkelingen in de huidige samenwerkingsverbanden WSNS, REC's, besturen en onderwijsvoorzieningen zich verhouden tot de visie, ambities en doelstellingen van het SWV 22-02 PO;
- Een gedeelde ambitie op bestuurlijk niveau om – over de zuilen en huidige SWV-en REC's heen – kennis en kunde actief te delen met elkaar en daarnaast naar mogelijkheden te zoeken om effectief en efficiënt samen te werken (bijv. leren van en met elkaar).

Uitgangspunten:

- De hoofdambitie is dat er in de regio geen enkele leerling meer tussen de wal en het schip zal vallen. Alle leerlingen moet een passend onderwijsarrangement geboden worden, waar nodig samen met jeugdzorg, jeugdhulpverlening en jeugdbescherming
- Een heldere en transparante lijn rond toewijzing, ondersteuning en toekenning van ondersteuningsmiddelen, die kort en snel tot toewijzing en ondersteuning leidt.
- Integrale indicering voor onderwijs en jeugdzorg.
- Organisatie van de ondersteuning zoveel mogelijk thuis- en leerling- schoolnabij waarbij geldt: regulier waar mogelijk, speciaal wat moet.
- Invoering van het principe "geld volgt leerling".
- Meer flexibele inzet van ondersteuning.
- Ontkokering van de zorgverlening(instanties) en het koppelen van onderwijs-expertise en expertise zorg (jeugdzorg, jeugdbescherming, gezondheidszorg).
- Begeleiding van ouders gedurende het traject van toewijzing, schoolplaatsing en hulpverlening.
- Een dekkend en flexibel onderwijs- en ondersteuningscontinuüm.

¹ Er is sprake van een positieve vervening wat inhoudt dat het verwijsperscentage naar het SO cluster 3 en 4 onder het landelijk gemiddelde ligt

- Professionele ondersteuning van de leraar als verantwoordelijkheid van de aangesloten besturen.
- Handelingsgericht werken op alle niveaus, leraar, zorg(advies)- en basisteams, indicatieorganen.
- De inrichting en uitwerking van een laagdrempelige onderwijs ondersteuningsvoorziening
- Verbeterde en sluitende registratie van leerlingen en leerling stromen.

HOOFDSTUK 2 ORGANISATIE

2.1 Overzicht deelnemende besturen en hun scholen

De onderstaande besturen zijn aangesloten bij SWV 22-02 PO.

Openbaar Onderwijs Emmen	Postbus 30001	7800 RA	Emmen
Stichting Catent	Postbus 290	8000 AG	Zwolle
Stichting Katholiek Onderwijs Drenthe	Postbus 12	9665 ZG	Oude Pekela
CONOD, Ver. Christ. Onderwijs in Noord- en Oost-Drenthe	Postbus 56	9530 AB	Borger
Stichting Viviani	Postbus 91	7800 AB	Emmen
Ver. voor Geref. Prim. Onderw. 'de Oosthoek'	G Karel v Hogendorpstr 52-a	7691 AW	Bergentheim
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Borger-Odoorn	De Baander 2	9531 MC	Borger
Stichting Fidarda	Postbus 12	9665 ZG	Oude Pekela
Stichting Vrijescholen Athena	Postbus 749	7400 AS	Deventer
Stichting RENN4	Postbus 8091	9702 KB	Groningen

2.2 Kengetallen SWV (aantal leerlingen, aantal plaatsen so/sbo, aantal tussenvoorzieningen)

Accenten en uitgangspunten:

- Verevening is vastgesteld op plus € 283.065
- Bij ongewijzigd beleid en dus een stabiel aantal verwijzingen richting SO, SBO en de bekostiging van arrangementen conform het aantal huidige rugzak leerlingen heeft het swv in schooljaar 2020 - 2021 een tegoed van € 283.065
- Het beleid van het swv is er op gericht om het aantal verwijzingen naar het SO cluster 3 en 4 in de periode tot en met 2020 ten minste te stabiliseren en daar waar mogelijk te verminderen, maar dan altijd o.b.v. kwaliteit en dus het versterken van de basisondersteuning.
- Na verrekening van de centrale posten, wordt het restant van zowel de lichte als zware ondersteuningsmiddelen naar rato van het aantal leerlingen verdeeld over de aangesloten besturen.
- Besturen zijn bij de besteding en bestemming van de middelen gehouden aan de centraal daarvoor vastgestelde kaders en richtlijnen
- Principe is "geld volgt leerling". Bij verwijzing o.b.v. een toelaatbaarheidsverklaring is het bestuur van de verwijzende school verantwoordelijk voor bekostiging van de leerling, gedurende de periode dat de leerling het SBO dan wel SO bezoekt. Met uitzondering van de leerlingen die vanuit de voorschoolse periode rechtstreeks instromen in het SBO/SO. Deze leerlingen worden bekostigd vanuit een centraal ingericht calamiteitenfonds.

2.3 Bestuurlijke uitgangspunten

Het vertrekpunt bij de totstandkoming van de Stichting Samenwerkingsverband 22-02 PO is om de betrokkenheid van alle besturen bij de inrichting van 22-02 PO zo groot mogelijk te laten zijn.

De motivatie van deze uitwerking van de bestuurlijke uitgangspunten binnen de nieuwe rechtspersoon en het bestuurlijk model is gebaseerd op de volgende elementen:

- Invloed van de besturen door middel van het instellen van een dagelijks bestuur en een intern toezichthoudend orgaan bestaande uit één bestuurlijk gemandateerde vertegenwoordiger van respectievelijk alle aangesloten besturen, niet zijnde afgevaardigd in het bestuur;

- Invloed vanuit en contact met alle aangesloten besturen door middel van voordrachten van bestuursleden Swv op basis van profielschetsen en competenties. Een bestuurssamenstelling (dagelijks bestuur) waarin zowel de verschillende denominaties zich vertegenwoordigd weten als ook de huidige swv'en wsns, de gemeenten en het speciaal onderwijs cluster 3 en 4. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie (3) leden.
- Slagvaardigheid door korte lijnen binnen het bestuur Swv.

De hieronder beschreven uitwerking is gebaseerd op de richtinggevende uitspraken uit de missie en visie van het Swv 22-02 PO, de uitkomsten van de bestuurlijke bijeenkomst van september 2013 en op het referentiekader passend onderwijs van de PO Raad en doet dus optimaal recht aan de code Goed Bestuur.

2.4 Omvang en samenstelling bestuur

SAMENSTELLING RvT en BESTUUR

(Voor een gedetailleerde beschrijving zie bijlage 6, bestuurs- en managementreglement 22-02 PO)

“ Het Bestuur oefent zijn taken uit op basis van een toezichthoudend Bestuurs-concept, uitgewerkt in een toezichtkader, en fungeert als intern toezichthouder. In dat kader ziet het Bestuur toe op de uitvoering van taken en bevoegdheden welke door hem aan een Bestuur zijn gemandateerd en staat hij het Bestuur met raad terzijde “

Besluitvorming binnen het bestuur vindt plaats o.b.v. het principe één persoon – één stem en in de Raad van Toezicht geldt het principe dat besluitvorming plaats vindt o.b.v.:

- a. Consensus; en indien dat niet mogelijk is dan,
- b. Consent; en indien dat niet mogelijk is dan
- c. Stemverhoudingen, waarbij elk lid/bestuur een aantal stemmen vertegenwoordigt naar rato van het aantal leerlingen binnen dat bestuur

2.5 Inrichting organisatie (samenstelling bestuur, commissies/ werkgroepen, overleg met gemeenten, personeel en klachtencommissie)

Het bestuur² van SWV 22-02 PO bestaat uit de volgende personen:

Naam	Naam schoolbestuur
Mevrouw Boxem	Openbaar Onderwijs Emmen
Mevrouw Servaes	Stichting Catent
De heer van Meekeren	Stichting Katholiek Onderwijs Drenthe
De heer Kunst	Conod
Mevrouw Braaksma - Wiegiersma	Stichting Viviani; secretaris van het bestuur
De heer Bos	VGPO De Oosthoek
De heer Hagénus	Stichting Primair Openbaar Onderwijs Borger – Odoorn; voorzitter van het bestuur
De heer van Meekeren	Stichting Fidarda; penningmeester van het bestuur
De heer Looysschelder	Stichting Vrije Scholen Athena
De heer de Boom	Stichting Renn4

Werkgroepen

1. Inhoud

In opdracht van het bestuur zijn er drie werkgroepen inhoud samengesteld. In de werkagenda die als (bijlage, 7) bij dit plan is toegevoegd is de opdrachtformulering van deze werkgroepen opgenomen alsmede een planning, tijdpad en opbrengsten bepaling.

De werkgroepen inhoud bestaan uit professionals van alle aangesloten besturen, met dien verstande dat alle aangesloten besturen in de gelegenheid zijn gesteld onderwijsprofessionals voor te dragen voor deelname aan deze groepen. Deze werkgroepen hebben tot taak om, in opdracht van het bestuur, inhoudelijke thema's nader uit te werken en het bestuur hierover te adviseren in de vorm van concrete en operationele voorstellen voor voorgenomen besluitvorming door het bestuur.

2. Gemeenten/OOGO

Inleiding:

In het voorbereidend overleg OOGO met de partners van de aangesloten gemeenten (Emmen en Borger-Odoorn) zijn de volgende afspraken gemaakt m.b.t. het voeren van bestuurlijk OOGO over deze versie van het concept OP:

- Het bestuurlijk OOGO vindt plaats in maart 2014 met als uitgangspunt de hoofdlijnen van deze concept versie van het OP
- Vervolgens zal de voorbereidingsgroep OOGO (bestuur SWV 22-02 PO en 2 beleidsambtenaren van de gemeente Emmen en 1 beleidsambtenaar gemeente Borger-Odoorn) in de periode 1 maart 2014 – 1 juni 2015 nadere en concrete uitwerking geven aan

² Tot 1 augustus 2014 is er sprake van een dagelijks bestuur bestaande uit de bestuurlijke gemandateerde vertegenwoordigers van Catent, Fidarda/SKOD, Openbaar Onderwijs Emmen en Borger-Odoorn, Viviani, Renn4 en CONOD

de thema's huisvesting, leerling vervoer, leerlingen en ouders in crisissituaties-thuiszitters en de transitie jeugdzorg.

- De concrete uitwerking vindt plaats op basis van een " startfoto " onderwijs en gemeenten waarop in ieder geval te zien:
 - a. Zicht hebben op te subsidiëren zorgpartners door de gemeenten
 - b. Inzet en inbreng van zorgpartners
 - c. Welke " zorgconsumptie" is er nu in het PO en S(B)O
 - d. Welke ondersteuningsstructuren zijn er in het onderwijs en de gemeenten (CJG)
 - e. Basisprincipe is preventief denken, handelen en werken
- De uitkomsten van deze nadere uitwerking worden integraal opgenomen in het JAARPLAN 2014-2015 inclusief een resultaat verplichting
- Vervolgens zal het JAARPLAN ter OOGO worden voorgelegd aan de aangesloten gemeenten voor een bestuurlijk OOGO eind juni 2014
- Om de verbinding, afstemming en samenhang tussen passend onderwijs en de OOGO thema's te bevorderen, zal er in het schooljaar 2014-2015 een drietal werkoverleggen plaatsvinden tussen onderwijs en gemeenten om de voortgang te bespreken en te evalueren.

De communicatie met gemeenten in ons voedingsgebied verloopt via het bestuur. In de werkagenda (zie bijlage 7) is opgenomen dat er OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) wordt gevoerd met de bestuurders van de gemeenten. De keuzes die bestuur en gemeenten hierbij maken, is afhankelijk van:

- a. De te bespreken thema's uit het Ondersteuningsplan (OP);
- b. De bepalingen daarover in het Model reglement OOGO;
- c. De keuze die de gemeenten maken als het gaat om vertegenwoordiging en mandatering;
- d. De inrichting van de LEA's.

Speerpunten in het OOGO zijn:

- Leerlingenvervoer
- Huisvesting
- Thuiszitters
- Verbinding transitie jeugdzorg en passend onderwijs

Leerlingenvervoer:

- Maken van afspraken over de wijze waarop het leerlingenvervoer eventueel wordt aangepast aan de ambities en doelstellingen van het swv 22-02 waar het gaat om het inrichten en uitvoeren van nieuwe arrangementen (flexibele plaatsing sbo en so, bao-bao verwijzingen, thuis- en woonbij onderwijs in de regio).
- Het accent daarbij ligt verankerd in de richtinggevende uitspraken van het bestuur en dan gaat het vooral om zo thuis- en woonbij onderwijs voor alle leerlingen in de regio.

Huisvesting:

- Minder leerlingen naar het SO betekent wellicht uitbreiding van het SBO, doordat leerlingen vanuit het SO worden teruggeplaatst in het SBO.
- Thuis- en woonbij onderwijs voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte kan leiden tot aanvragen voor huisvesting in de woonomgeving van de leerlingen
- Relatie met krimp in de regio
- Een aanvraag voor huisvesting sluit te allen tijde aan bij de gemeentelijke verordeningen.
- Uitbreiding dan wel nieuwbouw van voorzieningen wordt opgenomen in de jaaractiviteitenplannen waarover OOGO wordt gevoerd, maar wordt te allen tijde afgestemd en voorgelegd aan de betrokken gemeente.

Thuiszitters:

- Passend onderwijs is er op gericht om voor ALLE leerlingen binnen 22-02 een passende onderwijsplek te bieden.
- Er mag en kan geen kind meer thuiszitten, tenzij er sprake is van een vrijstelling van onderwijs en leerplicht
- Dat betekent afstemming en samenwerking met de leerplichtambtenaren in de regio voor de inventarisatie en analyse van (potentiële) thuiszitters en leerlingen in crisissituaties.
- Uitgangspunt hierbij is het versterken van de doorzettingsmacht van de leerplichtambtenaren in directe relatie tot de samenhang en verbinding met de bestaande werkwijzen en afspraken op bestuurlijk, regionaal, en lokaal niveau
- Het bestuur van 22-02 is – samen met de gemeenten - bezig met het ontwikkelen en uitwerken van een gezamenlijke procedure thuiszitters, die in april 2014 gereed is.

Transitie Jeugdzorg

- Passend onderwijs richt zich op het versterken van het omgaan met verschillen tussen leerlingen.
- Leerlingen met een specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte komen in aanmerking voor ondersteuning in de vorm van arrangementen binnen de basisscholen. Soms is er daarbij sprake van een Multi probleem ondersteuningsbehoefte waarbij ook het gezin in beeld is. Afstemming en samenwerking met de zorginstellingen is daarbij cruciaal. Een kind- een gezin – een plan!
- Leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring voor het SBO of SO kunnen worden geplaatst op een dergelijke voorziening. In relatief veel gevallen is er dan sprake van een combinatie van ondersteuningsbehoeften, waarbij er sprake kan zijn van een zorgindicatie (AWBZ/CIS). Afstemming en samenwerking is noodzakelijk zowel in de toeleiding naar de toelaatbaarheidsverklaring als in de ondersteuning van de leerling en de leraar en de ouders
- De “zwarte “ SO leerlingen – ook wel LVG+ genoemd – zijn per definitie niet in staat om regulier onderwijs te volgen en blijven aangewezen op SO. Veelal zijn dit leerlingen met een (deel) AWBZ indicatie en dus ook zorgondersteuning. Ook hier weer de noodzakelijke samenwerking en afstemming.
- In het bestuur is de afspraak gemaakt dat de geormerkte middelen die betrekking hebben op de betreffende doelgroep (LVG Plus/ZMOLKERS/AWBZ) en het steunpunt autisme, zo lang mogelijk in stand worden gehouden. Er zijn geen zekerheden over hoe en wat hierin gaat veranderen.
- Voor wat betreft de inzet vanuit niet onderwijs-gebonden organisaties is het advies aan het bestuur om zoveel mogelijk de regie te nemen vanuit het onderwijs als het gaat om signaleren en melden. Dit omdat de vindplaats voor het grootste deel het onderwijs is. Als het gaat om de afstemming tussen zorg- en hulpverlening en het onderwijs is er sprake van een regierol voor de gemeenten. Er moet actief worden in gezet op communicatie, verbinding en samenwerking met de diverse organisaties.

2.6 Ouders (medezeggenschap oudergeleding, informatievoorziening)

Een belangrijke groep vormen de ouders van onze leerlingen. Deze groep wordt (deels) bereikt via de (G)MR-en en de Ondersteuningsplanraad (OPR). Onderzocht zal worden of het zinvol is centraal of decentraal bijeenkomsten voor ouders te organiseren (wat is het doel, wat is de boodschap). Het bestuur is zich telkens bewust van de informatieverstrekking aan de achterban. Daarom wordt het agendapunt ‘informer en achterban’, als vast punt op de bestuurlijke agenda geplaatst. Ook de OPR heeft zich ten doel gesteld de ouders en het personeel zo veel en goed als mogelijk te betrekken bij het gehele proces in aanloop naar passend onderwijs.

Vanaf 1 augustus 2014 worden de ouders op de hoogte gehouden d.m.v. een centraal informatievoorzieningspunt te weten www.swv2202po.nl .

Belangrijke accenten in de informatie voorziening naar de ouders:

- Instemming³ op het handelingsdeel van het Ontwikkelingsperspectief (OPP)
- Betrokkenheid van de ouders in de leerling besprekingen van hun eigen kind op schoolniveau
- Ontwerpen en uitvoeren van extra ondersteuning in de vorm van arrangementen
- Toelaatbaarheidsverklaring voor het Speciaal (basis) Onderwijs
- Verwijzen naar SO en SBO blijft mogelijk
- Passend onderwijs is GEEN inclusief onderwijs
- Welke ondersteuning krijgt mijn kind als op 1 augustus 2014 de rugzakjes ophouden te bestaan?⁴

De Ondersteuningsplanraad is, nadat een bijeenkomst voor alle aangemelde VOPR leden heeft plaats gevonden, ingericht op 8 november 2013. Vanuit de diverse aangesloten besturen waren er kandidaten voorgedragen om toe te treden tot de OPR. De inrichtingsvergadering heeft plaatsgevonden op 8 november 2013. Er is gekozen voor een OPR bestaande uit zes(6) personen, te weten per bestuur respectievelijk een ouder of personeelslid o.b.v. onderstaande kaders:

- a. de wettelijke taken van de OPR (Zie bijlage)
- b. slagvaardigheid
- c. expertise
- d. verdeling ouders en personeel

De OPR bestaat op dit moment uit de volgende personen:

Naam	Naam schoolbestuur	Personeel of ouder
Sandra Wolken	Viviani	ouder
Harold Kats	Conod	ouder
Margreet Manrho	Fidarda/SKOD	personeel
Sarah Lotte Kartner	Openbaar Onderwijs Emmen	personeel
Ester Koop ⁵	Catent	personeel
Jeroen Zijlstra	Athena	Ouder
	Openbaar onderwijs Borger – Odoorn	Vacature
Geralde Klapwijk	VGPO de Oosthoek	personeel

³ Er van uitgaande dat de AMvB waarin de instemming is geregeld wordt aangenomen door een meerderheid in de Tweede Kamer

⁴ Eind oktober 2013 hebben alle aangesloten scholen en alle ouders een brief ontvangen van het swv waarin helder beschreven staat op welke wijze het bestuur de ondersteuning vanaf 1 augustus 2014 vorm en inhoud geeft

⁵ Mevrouw Koop vervangt tijdelijk mevrouw Wendy Rogge namens de stichting Catent

2.7 Personeel

SWV 22-02 PO heeft geen personeel in dienst en zal ook in de toekomst geen personeel in eigen dienst aannemen.

2.8 Communicatie

Het bestuur van het SWV heeft als doelstelling om, in aanloop naar invoering van de Wet Passend Onderwijs per 1 augustus 2014, zo optimaal en duidelijk mogelijk alle doelgroepen te betrekken dan wel te informeren bij de totstandkoming en inrichting van SWV 22-02 PO en de daarbij behorende ontwikkelingen, al dan niet gepland. Voor de interne doelgroepen (bestuur en RvT) wordt dat voornamelijk gedaan door middel van periodieke vergaderingen en werkbijeenkomsten. Voor de directe doelgroepen, en daarmee bedoelen we voornamelijk de mensen op de werkvloer alsmede de ouders, worden (werk)bijeenkomsten belegd door de aangesloten besturen zelf. Ook wordt men actief op de hoogte gehouden via de periodieke Nieuwsbrief en de ingerichte website www.2202po.nl

Vanaf 1 augustus 2014 vindt er – vanuit de aangesloten besturen - periodiek communicatie plaats met:

- Ouders
- Leerkrachten
- Scholen/teams
- Besturen
- Externe Partners
 - a. Gemeenten/Oogo
 - b. Aanpalende samenwerkingsverbanden vo
 - c. Aanpalende samenwerkingsverbanden po
 - d. Cluster 1 en 2 onderwijs.
 - e. De samenwerkende zorg- en hulpverleningsinstanties

2.9 Geschillenregeling

Geschillencommissies Passend Onderwijs

Alle scholen voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs zijn van rechtswege aangesloten bij de landelijke geschillencommissie:

- A. de arbitragecommissie Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs;
- B. de tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief;
- C. de geschillencommissie Passend Onderwijs

Ad A.

De landelijke Arbitragecommissie samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs is ondergebracht bij Onderwijsgeschillen.

De arbitragecommissie beslecht geschillen binnen het samenwerkingsverband, die betrekking hebben op:

- de statuten (in de oprichtingsfase);
- de onderlinge verhoudingen;

- het beleid ten aanzien van de zware ondersteuning; de (verdeling van de) bekostiging daarvan.

De arbitragevoorziening is bedoeld voor alle samenwerkingsverbanden. Ingeval van een geschil, wordt door de partijen tussen wie het geschil speelt, een overeenkomst aangegaan op grond waarvan de Commissie bevoegd zal zijn te oordelen. Alle scholen voor primair onderwijs en voortgezet onderwijs, alsmede de samenwerkingsverbanden, zijn van rechtswege aangesloten bij deze Commissie, zodat hiervoor geen aparte aansluiting is vereist.

Ad B en C.

Met de inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs wordt per 1 augustus 2014 de zorgplicht ingevoerd. Vanaf dat moment wordt ook voor leerlingen in het regulier onderwijs die zware ondersteuning nodig hebben, een ontwikkelingsperspectief vastgesteld. Vanaf 1 augustus 2014 vervangt De Tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering, ook wel aangeduid als 'Geschillencommissie passend onderwijs', de Tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief. De commissie wordt ondergebracht bij Stichting Onderwijsgeschillen.

De Geschillencommissie passend onderwijs gaat geschillen behandelen over toelating, verwijdering en het ontwikkelingsperspectief. Deze landelijke geschillencommissie oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over:

- (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- de verwijdering van leerlingen;
- het ontwikkelingsperspectief.

Alle soorten van geschillen zijn door het Ministerie, de PO – raad en de VO- raad weergegeven op www.geschillenpassendonderwijs.nl

HOOFDSTUK 3 PROCESSEN

Toedeling van onderwijsondersteuning en ondersteuningsmiddelen op basis van de inhoudelijke uitwerking in het OP

Allocatiemodel

Alle aangesloten besturen in het swv hebben er voor gekozen uit te gaan van het principe “geld volgt leerling”. Om dat principe te kunnen realiseren is daarbij vastgesteld dat de volgende uitgangspunten worden gevolgd:

- a. Er is sprake van een aantal kostenposten die centraal worden geduid, ingevuld en bestemd en besteed.
- b. Daartoe behoren:
 - o Management & Organisatie
 - o Calamiteitsfonds (solidariteit) voor de directe/rechtstreekse instroom
 - o Nadere uitwerking van de wijze waarop de huidige en gewenste expertise zal worden ingezet en bekostigd.
 - o Verantwoording en monitoring (kwantitatief en kwalitatief o.b.v. ken- en stuurgetallen en de ontwikkeling van de basisondersteuning en extra ondersteuning)
- c. Deze centrale kostensoorten worden bekostigd uit zowel de lichte als zware ondersteuningsmiddelen die worden toegekend aan het swv.
- d. De lichte en zware ondersteuningsmiddelen die vervolgens resteren, worden naar rato van het aantal leerlingen per aangesloten schoolbestuur toegekend aan de aangesloten besturen. Hierbij wordt rekening gehouden met de werkgelegenheidsgarantie in het kader van de bepalingen in het Tripartiete Akkoord. Personeelsleden die reeds door hun bevoegd gezag in de RDDF zijn geplaatst voor 1 augustus 2014, vallen NIET onder de bepalingen in het Tripartiete Akkoord.
- e. Besteding en bestemming van deze bestuurs-middelen vinden plaats o.b.v. centraal vastgestelde kaders met daarin de volgende doelstellingen en ambities:
 - o Stabiliseren van de huidige deelname en verwijspersentages voor het SO (categorie 1 t/m 3), het SBO (normbekostiging 2%) en de rugzakken (ombouwen naar arrangementen)
 - o Verevening op plus houden in augustus 2020
 - o Prioriteit ligt bij de versterking van de basisondersteuning in het regulier PO.
 - o Inbedding van de expertise en extra ondersteuning in de basisscholen
 - o Ontwikkelen en implementeren van arrangementen op leerling-, groep – en schoolniveau.
- f. Het schooljaar 2014-2015 geldt daarbij als overgangsjaar, met dien verstande dat het schooldeel van de LGF wordt toegekend aan de besturen met scholen die LGF leerlingen begeleiden, zodat er in dat schooljaar naar ouders, leerlingen en leraren een garantie wordt afgegeven dat de huidige ondersteuning wordt verlengd.
- g. Het schooljaar 2014-2015 geldt daarbij dan ook als extra voorbereidingsjaar om samen met de scholen, ouders en leerlingen effectief, efficiënt, zorgvuldig en verantwoord beleid wordt uitgewerkt voor de ombouw van rugzakbegeleiding naar ondersteuning o.b.v. handelingsgerichte arrangementen.
- h. Dit beleid gaat in vanaf schooljaar 2015-2016 met daarbij de verplichting dat er in dat jaar nog wordt gewerkt conform de wettelijke bepalingen van de verplichte her besteding van het AB deel van de LGF middelen (dan als zware ondersteuningsmiddelen getypeerd)

Specifiek:

- Hoe gaat het samenwerkingsverband financieel om met rechtstreekse instroom in het (voortgezet) speciaal onderwijs?

Er is op centraal niveau een “ calamiteitenfonds “ ingericht waarmee de rechtstreekse instroom kan worden bekostigd zonder dat basisscholen daar voor verantwoordelijk worden. Dit in combinatie met een analyse van deze rechtstreekse instroom, zodat gericht beleid kan worden gemaakt op het verminderen van de instroom.

- Hoe gaat het samenwerkingsverband financieel om met tussentijdse instroom in het speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs?

De tussentijdse instroom wordt als volgt bekostigd:

- Vanuit het principe geldt volgt leerling is de verwijzende onderwijsvoorziening verantwoordelijk voor de bekostiging van de leerling (altijd o.b.v. een toelaatbaarheidsverklaring), gedurende de periode dat de leerling geplaatst is in het SBO/(V)SO
 - Het swv hanteert 1 februari als verplichte tweede teldatum en monitort zowel op 1 oktober als 1 februari de tussentijdse instroom.
- Zet het samenwerkingsverband in de besteding van haar ondersteuningsmiddelen vooral in op preventie en expertise in de school, op tussenvoorzieningen, of op lesplaatsen sbao/(v)so?

Gezien de positieve verevening is de besteding van de ondersteuningsmiddelen vooral gericht op de preventieve aanpak. Alles staat in het teken van de continuering van de (door)ontwikkeling van een preventieve werkwijze om te voorkomen dat leerlingen in aanmerking komen voor een toelaatbaarheidsverklaring voor het SO/SBO

- Welke personeelskosten vallen ten laste van het samenwerkingsverband?
 - In de periode 2014 t/m juli 2016 vallen de personeelskosten van alle personeelsleden die worden bekostigd uit de wsns middelen en de REC cluster 3 en 4 middelen onder het centrale budget van het swv (centraal expertise knooppunt; bundeling, borging en versterking van de reeds aanwezige en nog te ontwikkelen expertise binnen de kaders van het OP). Dit in directe relatie tot de bepalingen in het Tripartiete Akkoord
 - Er is in de genoemde periode een werkgelegenheidsgarantie voor het betreffende personeel in directe relatie met de bepalingen opgenomen in het Tripartiete Akkoord.
 - Vanaf 1 augustus 2016 is er verantwoord personeelsbeleid binnen het swv waarin de benodigde en gewenste expertise wordt verbonden aan professionals en aan de ondersteuningsbehoefte van zowel de leerlingen als de leraren, de teams en de ouders.

3.1 School ondersteuningsprofielen

Alle aangesloten scholen (inclusief SBO en SO) beschikken over een actueel en wettelijk voorgeschreven school ondersteuningsprofiel. Per schooljaar zal er door het bestuur van het swv een actualisering van deze profielen gevraagd worden om daarmee de ontwikkeling en het realiseren van de gestelde ambities in de profielen te kunnen monitoren. Alle aangesloten scholen/besturen zijn verplicht deze actualisering uit voeren en de uitkomsten aan te bieden aan het bestuur van 22-02 PO. Doel daarvan is onder meer om de gestelde doelen en opbrengsten te realiseren. Een overzicht van de school ondersteuningsprofielen zal als bijlage bij dit plan gevoegd worden uiterlijk op 1 augustus 2014.

3.2 A. Eerste inleiding Basisondersteuning

(zie bijlage 8, basisondersteuning en bijlage 8a, vervolgopdracht)

De gezamenlijke besturen hebben de richtinggevende uitspraak gedaan om de kwaliteit van de basisondersteuning vast te stellen op het niveau van het toetsingskader van de inspectie (in relatie met het referentiekader van de PO-Raad en het Bestuursakkoord 2012).

Nu de basisondersteuning is vastgesteld, is de opdracht aan het schoolbestuur om te kijken in hoeverre dit zichtbaar is in de school ondersteuningsprofielen van de eigen scholen. Er wordt op dit moment niet gekozen om één format voor het school ondersteuningsprofiel te kiezen voor alle scholen.

In een bijlage bij dit ondersteuningsplan is de vastgestelde BASISONDERSTEUNING beschreven.

B. Inrichting van dekkend onderwijscontinuüm

(zie bijlage 9, document Dekkend onderwijscontinuüm)

Het bestuur heeft de werkgroep Dekkend onderwijscontinuüm opdracht gegeven een uitwerking te maken van het dekkend onderwijs- en ondersteuningscontinuüm op het niveau van:

1. De gehele regio 22-02 PO
2. De twee gemeenten
3. Bestuurlijke eenheden
4. De huidige swv'en wsns en de REC's cluster 3 en 4

In de bijlage 9 die is toegevoegd aan dit plan wordt dit nader beschreven en verklaard.

3.3 Procedures en criteria plaatsing sbo en (v)so

(zie bijlage 7, Handelingsgerichte Indicering Trajectwijzer)

Een instrument dat zorg draagt voor eenduidige criteria in de route op weg naar de vaststelling van de toelaatbaarheidsverklaring voor een plaats in het sbao of so.

De werkgroep indiceren – arrangeren heeft in opdracht van het bestuur van het samenwerkingsverband 22-02 PO in de regio Emmen – Borger/Odoorn uitwerking gegeven aan deze eenduidige criteria en is daarbij nadrukkelijk uitgegaan van de principes van het handelingsgericht werken en het handelingsgericht toewijzen en arrangeren.

Uitgangspunten daarbij zijn:

- De ondersteuningsbehoeften van de leerling
- De ondersteuningsbehoeften van de ouders/verzorgers
- De ondersteuningsbehoeften van de leraar, het team en de school
- De kaders van de door het bestuur vastgestelde basisondersteuning
- De school ondersteuningsprofielen van zowel het basisonderwijs also ook het special (basis) onderwijs
- Daar waar nodig en gewenst een multi disciplinaire ondersteuning (samen met de zorginstellingen)
- Thuis- en woonbij onderwijs
- Zoveel mogelijk binnen het regulier onderwijs
- Afstemming, verbinding en samenwerking met de instellingen in de voorschoolse periode
- Afstemming, verbinding en samenwerking met het samenwerkingsverband VO 22-02, waarin er eveneens sprake is van digitalisering van het instrument
- De gezamenlijke visie van de aangesloten schoolbesturen in 22-02 PO

- Het door de besturen vastgestelde verdeelmodel van de ondersteuningsmiddelen (“ geld volgt leerling “)

Zie verder bijlage 7

3.4 Protocollen informatie en betrokkenheid individuele ouders

Zie ook pagina 21 en 23 van dit OP

- a. Centraal op het niveau van 22-02:
 - Door middel van de website www.swv2202po.nl
 - Door middel van periodieke nieuwsbrieven
 - OPR

- b. Decentraal op het niveau van de aangesloten besturen:
 - Verantwoordelijkheid van de aangesloten besturen
 - Via afvaardiging in de OPR
 - School ondersteuningsprofielen met advies van MR

3.5 Professionalisering leraren met betrekking tot omgaan met verschillen in de klas.

Vanuit de visie en de centrale kaders van het Swv 22-02 zijn de volgende afspraken gemaakt over de professionalisering van de leraren:

- Vindt plaats dicht bij – en bij voorkeur binnen – de scholen in het Swv 22-02
- Is een bestuurlijke verantwoordelijkheid
- Is gericht op:
 - a. Het versterken van de basisondersteuning inclusief de ontwikkelagenda opgenomen binnen de school ondersteuningsprofielen
 - b. Het versterken van de expertise in de scholen voor regulier en speciaal (basis) onderwijs
 - c. Het leren van en met elkaar – dus delen van kennis en kunde
 - d. Het benutten van de aanwezige en nog te ontwikkelen expertise binnen de scholen en binnen het speciaal (basis) onderwijs en de voormalige swv'en wsns en de rec's cluster 3 en 4
 - e. Het vormgeven aan arrangementen t.b.v. de ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften
 - f. Het versterken van het klassenmanagement
 - g. Het versterken van het omgaan met gedragsproblemen
 - h. Het versterken van het handelingsgericht werken in directe relatie met het opbrengstgericht werken
 - i. Het communiceren met ouders
 - j. Het versterken van de zorgteams binnen de basisscholen
 - k. Het koppelen van het ontwikkelingsperspectief van de leerling aan de leerlijnen voor die leerling

Er vindt jaarlijks monitoring plaats bij alle aangesloten besturen door het bestuur van het Swv 22-02 over:

- De opbrengsten en resultaten van de professionaliseringsactiviteiten binnen de kaders van passend onderwijs; “ omgaan met verschillen “
- De wijze waarop dit wordt ingebed in het onderwijscurriculum van de scholen
- De wijze waarop de opbrengsten zijn vertaald naar de school ondersteuningsprofielen
- De wijze waarop andere scholen gebruik kunnen maken van deze expertise ontwikkeling in het kader van het leren van en met elkaar

Voor deze verantwoording op het niveau van het swv wordt een eenduidig format in de vorm van een monitor ontwikkeld en beschikbaar gesteld aan de besturen.

HOOFDSTUK 4 KWALITEITSZORG

4.1 Inrichting systeem en cyclus van kwaliteitszorg

- a. Het bestuur van swv 22-02 monitort jaarlijks bij de aangesloten besturen op de opbrengsten van het onderwijs op de indicatoren zorg en begeleiding.
- b. Het bestuur van het swv 22-02 ontwerpt een eenvoudige en transparante monitor waarin deze verplichte overdracht is opgenomen en uitgewerkt.

4.2 Evaluatiegegevens

- a. Tevredenheidsonderzoeken

De overdracht van de tevredenheidsonderzoeken die besturen uitvoeren onder ouders en personeelsleden (en eventueel overige externe betrokkenen) wordt geregeld in de monitor van het swv 22-02

- b. Opbrengsten van het onderwijs

Zie onder 4.1.

- c. Thuiszitters en vroegtijdige schoolverlaters

In oktober 2013 is een eerste inventarisatie gedaan bij de leerplichtambtenaren van de aangesloten gemeenten alsmede bij de partners van het speciaal onderwijs. Hieruit is gebleken dat het aantal thuiszitters aanzienlijk lager is dan de landelijke trend laat zien. Echter, het bestuur is van mening dat, juist omdat SWV 22-02 PO een “ groen “ vereveningsgebied is, periodiek doch ten minste een keer per schooljaar, monitoring plaats moet vinden. Zie verder ook pagina 20 van dit OP.

- d. Spreiding en doorstroom van het onderwijs

Zie ook onder 4.1

Voor het inventariseren en analyseren van de spreiding en doorstroom gegevens zal gebruik worden gemaakt van het format dat OCW/DUO heeft ontworpen voor de samenwerkingsverbanden passend onderwijs (zie pagina 13 e.v. van dit OP)

Hiermee wordt bedoeld:

- spreiding so en sbo over de regio 22-02;
- analyse van ontbrekende voorzieningen in de regio
- leerling stromen richting sbo en so cluster 3 en 4;
- grensverkeer sbo en so;
- leerlingen uit Duitsland (zowel leerlingen met de Nederlandse als Duitse nationaliteit) die in deze regio onderwijs genieten;

Doorstroom:

- vanuit voorschool naar school
- vanuit po naar vo
- vanuit po naar so cluster 3 en 4
- vanuit po naar sbo
- terugplaatsing sbo regulier
- terugplaatsing so naar regulier
- terugplaatsing so naar sbo
- tussenvoorzieningen en symbiosevormen.

4.3 Samenwerking externe onderwijspartners

(zie bijlage 10 samenwerking en afstemming cluster 1 en cluster 2).

4.4. Medisch Protocol

Voor de nadere uitwerking van het medisch protocol gaan we uit van het model protocol dat is opgesteld door de PO Raad.

In het schooljaar 2014-2015 zal het bestuur van het Swv 22-02 PO het medisch protocol expliciteren zodat het ook vertaald kan worden naar alle overige onderwijssoorten en voorzieningen, Het bedoelde medisch protocol is als bijlage 11 toegevoegd aan dit Ondersteuningsplan

4.5 Doelen voor de komende periode

Zowel de eind- als procesdoelen worden uitgewerkt in het jaarplan dat integraal aan het OP is toegevoegd.

Het bestuur heeft met de aangesloten besturen in de regio besloten om de schooljaren 2014-2015 en 2015 - 2016 te gebruiken als overbruggingsjaren voor het continueren van de ondersteuning en het implementeren van de doelen passend onderwijs. Dat houdt in dat er voor die twee jaren telkens per schooljaar een jaarplan wordt gemaakt waarin de doelen, opbrengsten, ambities en overloop naar het volgende schooljaar worden opgenomen.

a. Einddoelen

Einddoelen voor de komende periode 2014-2015.

- SWV 22-02 schrijft voor, dat besturen (lees de scholen) minimaal voldoen aan de inspectie-eisen voor de basisondersteuning en zich ontwikkelen richting de vastgestelde richtinggevende uitspraken.
- De deelnemende besturen verantwoorden zich jaarlijks d.m.v. een ijkinstrument basisondersteuning

- Op basis van de kengetallen en de inhoudelijke monitor (nog nader te ontwikkelen) geeft elk bestuur aan welke ontwikkelingen, plannen worden uitgevoerd om de gestelde doelstellingen en ambities te behalen.

Nader uit te werken door de inhoudelijke werkgroepen in de periode januari t/m mei 2014

b. Procesdoelen

Procesdoelen 2014-2015

1. Werken aan en met onderwijsarrangementen. Deze arrangementen worden opgesteld door de scholen en besturen met eventuele ondersteuning van zgn. ondersteuningsteams waaronder bijvoorbeeld orthopedagogen van het deelnemende bestuur.
2. Van leerlinggebonden financiering naar school gebonden financiering
3. De route op weg naar een toelaatbaarheidsverklaring voor sbo en so
4. Inrichten van de school bestuurlijke analyse van de ondersteuningsbehoefte van de aangesloten basisscholen.
5. Aansluiten van de aanwezige en te ontwikkelen expertise bij de ondersteuningsbehoefte van de scholen
6. Optimaliseren communicatie met scholen, leraren en ouders
7. Versterken van de basisondersteuning

HOOFDSTUK 5 JAARPLAN

Opsomming van activiteiten die gestart worden om de omschreven doelen te bereiken

Nader uit te werken door het bestuur in samenwerking met de procesondersteuner en de inhoudelijke werkgroepen.

In het jaarplan 2014-2015 worden in ieder geval nader uitgewerkt:

- a. De ondersteuningsbehoeften van zowel de leerlingen als de leraren en de scholen en ook de ouders van ALLE leerlingen
- b. Het invoeren en uitwerken van arrangementen in de extra ondersteuning
- c. Het invoeren en uitwerken van de toelaatbaarheidscriteria voor S(B)O
- d. Het uitwerken van het dekkend onderwijs- en ondersteuningscontinuüm
- e. De kwalitatieve en kwantitatieve monitoring door het bestuur van het swv
- f. De communicatie en informatie overdracht naar scholen, leraren en ouders meer dan alleen via een centraal informatie voorzieningspunt (website)
- g. De meerjarenbegroting.

Eerste aanzet:

- a. Nadere uitwerking van het AP 2014-2015 door de inhoudelijke werkgroep in opdracht van het bestuur van het swv 22-02
- b. Accenten op:
 - Van leerlinggebonden naar school gebonden financiering
 - Inrichten en uitwerken van arrangementen op bestuurlijk niveau
 - Invoer en implementatie van eenduidige criteria voor toelaatbaarheid SBO en SO
 - Versterken basisondersteuning regulier onderwijs en sbo
 - Inventarisatie en analyse van de ken – en stuurgetallen in- door- en uitstroom regulier en speciaal (basis) onderwijs
 - Betrokkenheid leraren en ouders
- c. Kwalitatieve en kwantitatieve monitoring en verantwoording op het niveau van het swv 22-02 PO

Nader uitwerken van de eind- en procesdoelen

5.1 Jaarplanning schooljaar 2014-2015

Onderstaande jaarplanning in de vorm van een werkagenda maakt inzichtelijk welke activiteiten en opbrengsten centraal staan in het schooljaar 2014-2015.

Deze jaarplanning zal worden voorgelegd aan:

- a. De raad van toezicht ter vaststelling
- b. De OPR ter instemming
- c. De gemeenten voor het voeren van OOGO in de periode mei 2014 tot en met mei 2015

Activiteiten	Opbrengsten	Planning	Verantwoordelijk voor de uitvoering
Van leerlinggebonden naar school gebonden financiering	Een bestuurlijke aanpak met daarin een eerste uitwerking van arrangementen op schoolniveau. Deze arrangementen komen in de plaats van de huidige rugzakken.	Maart 2014 tot en met mei 2015	a. Aangesloten Besturen b. Verantwoording naar het bestuur van 22-02
Inrichten en uitwerken van arrangementen op bestuurlijk niveau	Onderwijs- en ondersteuningsarrangementen voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte die binnen het regulier onderwijs worden begeleid. Het gaat daarbij om arrangementen die handelingsgericht zijn, flexibel en gevarieerd in zwaarte, omvang en middelen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met terugplaatsing vanuit het S(B)O, onder instroom en doorstroom effecten	Maart 2014 tot en met mei 2015	a. Aangesloten schoolbesturen b. Verantwoording naar het bestuur van 22-02
Invoer en implementatie van het Handelingsgerichte Indicerings Trajectwijzer (HIT)	Eenduidige, transparante, en handelingsgerichte werkwijze voor de aanvraag en toekenning van een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het SO en SBO	Maart 2014 tot en met november 2014	a. Bestuur van het swv 22-02 b. Coördinator swv 22-02 c. Aangesloten schoolbesturen
Versterking Basisondersteuning	<ol style="list-style-type: none"> 1. IJkinstrument waarmee de ontwikkelingen van de basisondersteuning en de SOP'en effectief kan worden gevolgd 2. Versterken van de leerkrachtvaardigheden 3. Van curatief naar preventief 4. Scherpe analyse van de ondersteuningsbehoefte van de leerlingen, ouders en leraren en scholen 5. Versterkte vraagarticulatie van de scholen en leraren 6. Toevoegen van expertise en ondersteuning aan de basisondersteuning 7. Invoeren van arrangementen 	Maart 2014 tot en met juni 2015	a. Aangesloten Besturen b. Experts en expertise vanuit regulier en speciaal (basis) onderwijs c. Verantwoording naar het bestuur van 22-02

Inrichten ondersteuning voor de inrichting en uitvoering van arrangementen in het regulier onderwijs in de regio	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analyse van de ondersteuningsbehoefte van de scholen, leraren, leerlingen en ouders 2. Recht doen aan de werkgelegenheidsgarantie die is afgesproken voor de eerste 2 jaar (tripartiete akkoord) 3. Aansluiting op de huidige ontwikkelingen, ervaringen en opbrengsten 4. Transparante afspraken over de inzet, omvang en bekostiging van de expertise in relatie tot de her besteding en het verdeelmodel en het Tripartiete Akkoord 	Maart 2014 tot en met juni 2015	<ol style="list-style-type: none"> a. Aangesloten Besturen swv 22-02 b. Besturen speciaal onderwijs c. Huidige swv'en wsns d. Huidige REC's cluster 3 en 4 e. Zorginstellingen en gemeenten
Inventarisatie en analyse van de ken – en stuurgetallen in- door- en uitstroom regulier en speciaal (basis) onderwijs.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Transparant en concreet overzicht van de ken- en stuurgetallen per 1 oktober 2013 2. Eerste analyse van de onder en directe instroom in zowel het sbo als so (voorschool en zorginstellingen) 3. Eerste analyse van de directe doorstroom van SO naar VSO en SBO naar VSO 4. Inrichting van werkwijze overdracht PO-VO (SO-VSO) en VVE-PO o.b.v. afspraken en instrumenten 5. Eerste analyse van terugplaatsingsmogelijkheden in regulier onderwijs ofwel van SO naar SBO 	Maart 2014 tot en met juni 2015	<ol style="list-style-type: none"> a. Bestuur swv 22-02 b. Aangesloten Besturen c. Besturen en scholen cluster 3 en 4
Betrokkenheid leraren en ouders	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concrete afspraken met de aangesloten schoolbesturen over informatie overdracht 2. Continuering regionale nieuwsbrieven 3. Actualisering website 22-02 4. Afstemming en samenwerking met de OPR van 22-02 	Januari 2014 t/m juni 2015	<ol style="list-style-type: none"> a. Aangesloten schoolbesturen b. Bestuur 22-02 c. OPR d. Coördinator 22-02
Kwalitatieve en kwantitatieve monitoring op het niveau van het swv 22-02	<ol style="list-style-type: none"> 1. Concrete en operationele afspraken en procedures m.b.t. de centrale kaders en afspraken in relatie tot monitoring 2. Zo licht en efficiënt mogelijk, recht doende aan de bestuurlijke verantwoordelijkheden en zorgplicht en de wettelijke verplichtingen. 3. Relatie met het toezichtkader van de inspectie 	Februari 2014 t/m oktober 2014	<ol style="list-style-type: none"> a. Aangesloten Besturen swv 22-02 b. Bestuur 22-02 c. Coördinator 22-02
Nader uitwerken van een meerjarenbegroting o.b.v. het verdeelmodel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het concreet vertalen van het verdeelmodel naar een "passende meerjarenbegroting 	Maart 2014 t/m juni 2014	<ol style="list-style-type: none"> a. Bestuur 22-02 b. Aangesloten Besturen

	<ul style="list-style-type: none"> 2. Uitwerken van onder instroom, directe instroom in relatie tot solidariteitsprincipes o.a. voor kleine schoolbesturen 3. Effecten stoppen rugzakken uitwerken 		
Nadere uitwerking van de OOGO afspraken in het OP	<ul style="list-style-type: none"> 1. Afstemming en verbinding met de lokale overheden in de regio als het gaat om de vier OOGO thema's 2. Focus op de effecten van de transitie jeugdzorg o.a. in relatie tot de " zware jeugdzorg " en de zorg- en hulpverlening 	Maart 2014 t/m september 2014	<ul style="list-style-type: none"> a. Aangesloten Besturen a. Bestuur 22-02 b. Gemeenten c. Scholen en ouders d. Coördinator 22-02

HOOFDSTUK 6 FINANCIEN

Inleiding:

De eerste uitwerking van het verdeelmodel met daarin een overzicht van de inkomsten en uitgaven tot 2020-2021 wordt als bijlage 5 aan dit plan toegevoegd. Dit verdeelmodel is de opmaat naar de meerjarenbegroting (MJB) voor het swv 22-02 PO. Tijdens de bestuursvergadering van 12 mei 2014 zal het bestuur de MJB verder uitwerken.

6.1 Inkomsten

Zie bijlage 5

6.2 Uitgaven

Zie bijlage 5

6.3 Beschreven aan de hand van toegepaste financiering

Zie beschrijving allocatiemodel op pagina 24 en 25

6.4 Saldo van begrote baten en lasten

Uitwerking in MJB

BIJLAGEN

Bijlage 1 Lijst met afkortingen

HGW	Handelingsgericht werken
OOA	Onderwijsondersteuningsarrangement
OOGO	op overeenstemming gericht overleg
OP	Ondersteuningsplan
OPR	Ondersteuningsplanraad
PO	primair onderwijs
SBO	speciaal basisonderwijs
SO	speciaal onderwijs
SOP	Schoolondersteuningsprofiel
SWV	Samenwerkingsverband
VO	voortgezet onderwijs
VSO	voortgezet speciaal onderwijs
ZAT	Zorgadviesteam

Bijlage 3 Overzicht deelnemende scholen

Bijlage 5 Begroting/verdeelmodel

Bijlage 6a Bestuur en managementreglement (via de site van het swv)

Bijlage 6b Statuten (via de site van het swv)

Bijlage 7 Handelingsgerichte Indicering Trajectwijzer

Bijlage 8a Basisondersteuning

Bijlage 8b Vervolgopdracht basisondersteuning en uitwerking

Bijlage 9 Dekkend onderwijs- en ondersteuningscontinuüm

Bijlage 10 Samenwerking en afstemming cluster 1 en cluster 2

Bijlage 11 Medisch Protocol (via de site van het swv)

